

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації на тему: «Удосконалення організаційно-технологічних рішень з ліквідації наслідків аварійних руйнувань конструкцій промислових будівель» здобувача ступеня доктора філософії
БОЖИНСЬКОГО Михайла Олександровича
з галузі знань 19 – Архітектура та будівництво
за спеціальністю 192 – Будівництво та цивільна інженерія

Дисертаційна робота Божинського Михайла Олександровича на тему «Удосконалення організаційно-технологічних рішень з ліквідації наслідків аварійних руйнувань конструкцій промислових будівель» була представлена на розширеному засіданні кафедри організації та управління будівництвом Київського національного університету будівництва і архітектури 14 квітня 2026 року.

1. Актуальність теми. Розвиток сучасного промислового виробництва, ускладнення технологічних процесів та поширення високотехнологічного обладнання зумовлюють підвищення вимог до організації робіт у випадках виникнення аварійних ситуацій. Особливої уваги потребують випадки пошкодження будівель і споруд унаслідок техногенних подій або дії чинників, які не були враховані під час їх проектування. Такі події можуть спричиняти часткове або повне припинення функціонування промислових підприємств і об'єктів критичної інфраструктури, а характер та масштаби пошкоджень безпосередньо визначають складність подальших протиаварійних і відновлювальних заходів.

У зв'язку з цим важливим завданням є скорочення строків виконання робіт, необхідних для стабілізації стану пошкоджених конструкцій і подальшого відновлення експлуатації об'єктів. Ефективність таких заходів значною мірою залежить від обґрунтованості прийнятих організаційно-технологічних рішень, урахування фактичного стану конструкцій, наявних ресурсів та умов виконання робіт.

У межах дослідження було визначено та проаналізовано фактори, що впливають на формування і вибір організаційно-технологічних рішень під час ліквідації наслідків аварійних руйнувань. На цій основі сформовано сукупність можливих рішень щодо виконання відповідних робіт та розроблено підхід до обґрунтування способу протиаварійного підпирання пошкоджених конструкцій.

Окрему увагу приділено оцінюванню результативності запропонованих рішень за критерієм тривалості відновлювальних робіт. Передбачається, що їх застосування дає змогу раціоналізувати організацію процесів ліквідації наслідків

руйнувань і зменшити період, необхідний для відновлення пошкоджених конструкцій промислових будівель.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Результати дисертаційного дослідження Божинського М. О. пов'язані з реалізацією державних пріоритетів України у сфері науково-технічного розвитку, відновлення пошкоджених будівель і споруд, забезпечення надійності та конструктивної безпеки об'єктів будівництва, підвищення стійкості виробничої та критичної інфраструктури, а також удосконалення організаційно-технологічних рішень аварійно-відновлювальних робіт. Тематика дослідження кореспондує з положеннями Закону України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», Закону України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», Постанови Кабінету Міністрів України від 30.04.2024 № 476 щодо пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок, Указу Президента України № 266/2022 «Питання Національної ради з відновлення України від наслідків війни», Указу Президента України № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», Кодексу цивільного захисту України, законів України «Про будівельні норми», «Про регулювання містобудівної діяльності», «Про архітектурну діяльність», «Про критичну інфраструктуру», «Про національну безпеку України», а також нормативно-правових актів, що регламентують виконання невідкладних робіт, обстеження пошкоджених об'єктів, демонтаж, реконструкцію, капітальний ремонт і відновлення будівель та споруд.

Нормативно-технічну основу дослідження становлять положення ДСТУ 9273:2024 щодо обстеження будівель і споруд та оцінювання їхнього технічного стану, ДСТУ 9288:2024 щодо організації і технології ремонту, підсилення та відновлення будівельних об'єктів, ДСТУ 9258:2023 щодо організації виконання будівельних робіт, ДСТУ 9271:2023 і ДБН В.1.2-12:2026 щодо виконання робіт у складних та обмежених умовах, а також ДБН А.3.1-5:2016, ДБН А.3.2-2-2009, ДБН В.1.2-14:2018, ДБН В.1.2-6:2021, ДБН В.2.6-98:2009 і ДСТУ Б В.3.1-2:2016, які визначають вимоги до організації будівельного виробництва, безпеки робіт, механічного опору, стійкості, ремонту, підсилення та відновлення будівельних конструкцій.

Запропоновані у роботі підходи до формування та вибору організаційно-технологічних рішень з ліквідації наслідків аварійних руйнувань конструкцій промислових будівель забезпечують науково-методичний зв'язок між технічним обстеженням, оцінюванням технічного стану, визначенням першочергових протиаварійних заходів, тимчасовим підпиранням, підсиленням і подальшим відновленням пошкоджених конструкцій.

Результати дисертаційної роботи було використано під час виконання дослідження та розробки проектів двох національних стандартів-настанов щодо технології демонтажу та знесення будівель і споруд та тимчасового укріплення аварійних об'єктів пошкоджених внаслідок позапроектних впливів (індекс УДК: 69.059, 69:006, державний реєстраційний номер: 0124U003109). Робота виконувалась Державним підприємством "Науково-дослідний інститут будівельного виробництва імені В. С. Балицького" на замовлення Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України. Запропоновані автором науково-методичні підходи були використані під час опрацювання матеріалів, пов'язаних з оцінюванням технічного стану будівель і споруд, підготовкою технічних висновків, розробленням рекомендацій щодо протиаварійних заходів, визначенням раціональних способів тимчасового підпирання, підсилення та відновлення пошкоджених конструкцій. Особливе практичне значення мають положення щодо роботи в умовах неповноти вихідних даних, коли остаточне інженерне рішення необхідно приймати з урахуванням результатів попереднього обстеження, розташування пошкоджених елементів, фактичної несучої здатності конструкцій, можливості безпечного розміщення риштувань, підйомних механізмів, тимчасових опор і монтажних пристроїв.

Дослідження може бути впроваджено в навчальні програми освітніх установ.

Дисертація відповідає паспорту спеціальності 192 – Будівництво та цивільна інженерія.

3. Наукова новизна одержаних результатів.

Наукова новизна одержаних у дисертаційній роботі результатів полягає у розвитку науково-методичних засад формування та вибору організаційно-технологічних рішень під час відновлення пошкоджених конструкцій промислових будівель.

Уперше здійснено систематизацію та класифікацію факторів і критеріїв, які визначають умови та тривалість виконання відновлювальних робіт і впливають на період вимушеного припинення функціонування критично важливих підприємств. Урахування зазначених факторів створює можливість для більш обґрунтованого порівняння альтернативних способів відновлення відповідно до їх організаційно-технологічних характеристик. На цій основі сформовано інструментарій для оцінювання можливих варіантів виконання робіт та визначення способу відновлення пошкоджених конструкцій, застосування якого забезпечує мінімальну тривалість їх реалізації. Також *уперше* розроблено систему вибору принципу відновлення, що ґрунтується на використанні баз даних та передбачає накопичення, систематизацію і використання інформації, необхідної для прийняття відповідних організаційно-технологічних рішень.

Удосконалено технологічний підхід до виконання відновлювальних робіт на пошкоджених прольотних конструкціях із використанням монтажного майданчика, розміщеного на мостовому крані. Запропоноване рішення забезпечує можливість виконання необхідних технологічних операцій із одночасним тимчасовим підпиранням конструкцій, що зазнали пошкоджень унаслідок дії впливів, не врахованих під час проектування. Подальшого удосконалення набули також методичні положення щодо обґрунтування доцільності застосування окремих способів відновлення з урахуванням надійності прийнятих організаційно-технологічних рішень та прогнозованої тривалості виконання робіт. Доповнено науково-методичні рекомендації прийняття таких рішень шляхом використання положень теорії нечіткої логіки, що дає змогу враховувати невизначеність і неповноту вихідних даних під час порівняння можливих способів відновлення та обґрунтування вибору раціонального варіанта.

Подальшого розвитку отримали підходи до оцінювання впливу невизначеності вихідних умов на організаційно-технологічну надійність реалізації прийнятих рішень з відновлення пошкоджених конструкцій. Доповнено положення щодо використання в процесі виконання відновлювальних робіт технічних засобів та обладнання, які наявні безпосередньо на підприємстві, що дозволяє враховувати існуючу виробничу базу під час формування технології виконання робіт. Крім того, подальшого розвитку набули принципи застосування інформаційних технологій для опрацювання вихідних даних, порівняння можливих альтернатив і вибору раціональних організаційно-технологічних рішень щодо відновлення будівельних конструкцій, пошкоджених унаслідок впливів, не передбачених проектними рішеннями.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Теоретична цінність дослідження полягає у поглибленні наукових уявлень про взаємозв'язок між технічним станом пошкоджених конструкцій, умовами виконання робіт та вибором раціональної технологічної схеми ліквідації наслідків аварійних руйнувань. У дослідженні уточнено підходи до опису аварійної ситуації як сукупності конструктивних, технологічних, організаційних факторів, що впливають на прийняття інженерного рішення.

Практична цінність дослідження полягає в тому, що його результати використовуються для підготовки обґрунтованих рішень під час ліквідації наслідків аварійних руйнувань промислових будівель. Запропоновані напрацювання дають змогу послідовно оцінювати аварійну ситуацію, визначати першочергові заходи, обирати доцільні засоби тимчасового підпирання, підсилення або демонтажу окремих елементів, а також планувати виконання робіт із використанням наявного обладнання, механізмів і технологічних

ресурсів. Положення орієнтовані на використання проектними, експертними, науково-дослідними та аварійно-відновлювальними організаціями під час роботи з пошкодженими промисловими будівлями.

5. Використання результатів роботи

Результати дослідження впроваджено у науково-дослідній, нормативно-методичній та практичній діяльності ДП «Науково-дослідний інститут будівельного виробництва імені В. С. Балицького» (довідка про впровадження результатів дисертаційної роботи №71/01-11 від 03.02.2026 року) та у ТОВ «Український інститут сталевих конструкцій імені В. М. Шимановського» (довідка про впровадження результатів дисертаційної роботи № 83/01/03/3 від 02.04.2026 року), зокрема у сфері ліквідації наслідків аварійних руйнувань, відновленні пошкоджених конструкцій промислових будівель і підвищенні безпеки виконання аварійно-відновлювальних робіт, у тому числі під час проєктування організаційно-технологічних рішень.

Також результати дисертаційного дослідження були використані у ТОВ «КДК ІНЖІНІРИНГ» під час виконання робіт з технічного обстеження конструкцій промислових будівель, аналізу пошкоджень несучих і огорожувальних конструкцій, оцінювання умов безпечної організації робіт та підготовки пропозицій щодо протиаварійного підпирання пошкоджених конструкцій і відновлення конструктивних елементів (довідка про впровадження результатів дисертаційної роботи № 1202/26-07 від 12.02.2026 року).

6. Особиста участь автора в одержанні наукових та практичних результатів, що викладені в дисертаційній роботі, є самостійною науковою працею, у якій висвітлено власні ідеї та розробки автора, що дали змогу вирішити поставлені завдання. Робота містить теоретичні та практичні положення та висновки, сукупність яких кваліфікується як вагомий внесок у розвиток науково-методичних засад ліквідації наслідків аварійних руйнувань конструкцій промислових будівель. Основні положення та результати дисертаційної роботи одержані автором особисто, що засвідчується 15 публікаціями. В публікаціях, написаних у співавторстві, у списку власних джерел здобувачем чітко висвітлено власний внесок. При цитуванні інших авторів здійснено посилання на відповідні джерела.

Дисертаційна робота виконана на кафедрі організація та управління будівництвом Київського національного університету будівництва і архітектури, наукові керівники – доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри організації та управління будівництвом Тугай О.А. та кандидат наук з державного управління, доцент, професор кафедри організації та управління будівництвом Ємельянова О.М.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат, зроблено висновок, що дисертаційна робота Божинського М.О. є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагіату та запозичень. Максимальний відсоток співпадіння, виявлений у системі перевірки: StrikePlagiarism.com - одинадцять цілих вісімдесят чотири сотих (11,84%). Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело. Дисертація характеризується єдністю змісту та відповідає вимогам щодо її оформлення.

7. Перелік публікацій за темою дисертації із зазначенням особистого внеску здобувача.

За результатами досліджень опубліковано 15 наукових праць, у тому числі: 1 стаття у науковому фаховому виданні України категорії «А», 5 статей у наукових фахових виданнях України категорії «Б»; 1 стаття – у періодичному науковому виданні інших держав, які входять до ЄС та 8 тез наукових доповідей в збірниках матеріалів міжнародних конференцій.

Статті у наукових фахових виданнях України, які індексуються в міжнародних наукометричних базах:

1. Григоровський П.Є., Басанський В.О., Григоровський А.П., Божинський М.О. Інформаційне моделювання організаційно-технологічних рішень ліквідації наслідків понадпроектних впливів у будівництві. *Вісник Харківського національного автомобільно-дорожнього університету*, 2023. №100. С. 72-79. DOI: <https://doi.org/10.30977/BUL.2219-5548.2023.100.0.72> (Особистий внесок здобувача: створення прогнозно-розрахункової моделі будівлі.)

2. Хохлін, Д. О., Божинський, М. О. Організаційно-технологічні рішення для запобігання аварійних руйнувань, спричинених впливами, не передбаченими при проектуванні, на прикладі залізобетонної ферми. *Будівельне виробництво*. 2023. №76. С. 43-48. DOI: <https://doi.org/10.36750/2524-2555.76.43-48> (Особистий внесок здобувача: автором було зібрано статистичні дані щодо типів великопролітних залізобетонних конструкцій покриття промислових будівель в Україні. На основі узагальнених результатів візуальних обстежень будівель визначено сценарій найбільш імовірного пошкодження конструкцій)

3. Божинський М.О. Реалізація модулів інформаційно-математичної системи оптимізації підсилення з інтеграцією існуючих баз даних для прискорення прийняття організаційно-технологічних рішень з ліквідації наслідків, спричинених впливами, не передбаченими при проектуванні. *Будівельне виробництво*, 2024. №78, С. 132-139. DOI: <https://doi.org/10.36750/2524-2555.78.132-139>

4. Божинський М.О. Оцінювання тривалості сценаріїв ліквідації аварійних руйнувань будівельних конструкцій методом PERT із застосуванням інформаційно-математичної системи оптимізації. *Будівельне виробництво*, 2024. №79, С. 35-41. DOI: <https://doi.org/10.36750/2524-2555.79.35-41>

5. Божинський М., Гаєва К. Оцінка альтернативних організаційно-технологічних рішень з тимчасового підпирання пошкоджених конструкцій на основі багатокритеріальних методів прийняття рішень. *Шляхи підвищення ефективності будівництва*, 2025. № 56. Том 1. С.142-149 DOI: [https://doi.org/10.32347/2707-501x.2025.56\(1\).142-149](https://doi.org/10.32347/2707-501x.2025.56(1).142-149) (Особистий внесок здобувача: розроблено ієрархічну структуру критеріїв, що охоплює понад сорок параметрів, які характеризують безпеку, вартість, терміни, забезпеченість ресурсами, рівень механізації та логістичні обмеження).

6. Тугай О.А., Козак А.А., Хохлін Д.О., Божинський М.О. Використання методу скінчених елементів для визначення можливості застосування та удосконалення організаційно-технологічних рішень з локалізації руйнувань, спричинених впливами, не передбаченими при проектуванні. *Опір матеріалів і теорія споруд/Strength of Materials and Theory of Structures*, 116, 67-79. DOI: 10.32347/2410-2547.2026.116.67-79 (Особистий внесок здобувача: розробив сценарії пошкодження та протиаварійного підпирання конструкції багатопролітної залізобетонної ферми, запропонував етапи для проведення розрахунку пошкодженої конструкції багатопролітної залізобетонної ферми).

Публікації у виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз даних:

7. Bozhynskyi M., Zhelezniak V. Scientific foundations for the coordination of organizational-technological and information-management decisions in the system of implementation and recovery of construction projects. *The scientific heritage (Budapest, Hungary)*. 2026. № 179 (179). Pp. 72-80. DOI: 10.5281/zenodo.18762606 (Особистий внесок здобувача: запропонував інтегрувати організаційно-технологічні рішення з ліквідації наслідків аварійних руйнувань у рекурентну модель трансформації інформаційно-управлінських рішень).

Наукові праці, що представлені як тези доповіді у міжнародних науково-технічних конференціях:

8. Максименко В. П., Божинський М. О., Григоровський А. П. Оцінка стійкості на закритичні впливи захисної вогневої споруди ВС1 по ПК «ЛПРА-САПР». IV Міжнародна науково-практична конференція «Будівлі та споруди спеціального призначення: сучасні матеріали та конструкції» (м. Київ, 26-27 квітня 2023 р.). Київ:

- КНУБА, 2023. С. 158-159. URL: https://library.knuba.edu.ua/books/zbirniki/31/IV_2023_26.04.23.pdf#page=161.06
9. Божинський М. О., Бень О. В. Автоматизовані системи моніторингу деформованого стану будівельних конструкцій заглиблених промислових монолітно-каркасних споруд. *Міжнародний науково-технічний форум «Архітектура, Дизайн та Будівництво: Інноваційні технології»* (м. Київ, 15-16 листопада 2023 р.). Київ: КНУБА; ТОВ «Видавництво Ліра-К», 2023. С. 416. URL: <https://drive.google.com/file/d/1MtRBPiOTuPp1zPEUphMqLQ-VLflydXwU/view>
10. Тугай О. А., Григоровський П. Є., Божинський М. О. Аналіз основних методів, що застосовуються для ліквідації наслідків аварійних руйнувань конструкцій збірних залізобетонних каркасів промислових будівель. *Міжнародний науково-технічний форум «Архітектура, Дизайн та Будівництво: Інноваційні технології»* (м. Київ, 15-16 листопада 2023 р.). Київ: КНУБА; ТОВ «Видавництво Ліра-К», 2023. С. 176-177. URL: <https://drive.google.com/file/d/1MtRBPiOTuPp1zPEUphMqLQ-VLflydXwU/view>
11. Тугай О. А., Хохлін Д. О., Божинський М. О. Превентивне підсилення залізобетонної ферми, що має аварійний технічний стан через втрату конструктивного елементу, як складова організаційно-технологічного рішення з ліквідації наслідків такої аварії. *Modern Problems of Science and Technology: Prospects for Further Development: collection of abstracts of the XXXVII International Scientific and Practical Conference* (Bergen, Norway, September 4-6, 2024). Bergen: International Scientific Unity, 2024. С. 14-17. ISBN 978-617-8427-27-6. URL: https://isu-conference.com/wp-content/uploads/2024/09/Modern_problems_of_science_and_technology_prospects_for_further_development_September_4_6_2024_Bergen_Norway.pdf#page=15.00
12. Тугай О. А., Хохлін Д. О., Божинський М. О. Загальна методика дослідження та алгоритми прогнозування показників процесу ліквідації та локалізації розвитку руйнувань внаслідок позапроектних впливів. *Modern Trends in the Development of Economy, Technology and Industry: collection of scientific papers with proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference* (Toronto, Canada, April 9-11, 2025). Toronto: International Scientific Unity, 2025. С. 43-47. DOI: <https://doi.org/10.70286/isu-09.04.2025>. URL: <https://isu-conference.com/en/archive/modern-trends-in-the-development-of-economy-technology-and-industry-09-04-25/>
13. Григоровський П. Є., Басанський В. О., Божинський М. О. Принципи визначення вартості будівельно-монтажних робіт з ліквідації наслідків аварійних руйнувань, спричинених впливами, не передбаченими при проектуванні. *17-та загальноукраїнська науково-практична конференція «Визначення вартості об'єктів будівництва, проектних, будівельно-монтажних та ремонтно-будівельних робіт із застосуванням сучасних технологій. Управління вартістю життєвого циклу об'єктів — 2025»* (м. Івано-Франківськ, 20-23 травня 2025 р.). Івано-Франківськ, 2025. 2 с. URL:

[https://ssb-support.s3.eu-west-](https://ssb-support.s3.eu-west-1.amazonaws.com/Konferenc/2025/Tezi/Tezi_IF_202505_Grigorovskij_Basanskij_NDIB_V.pdf)

[1.amazonaws.com/Konferenc/2025/Tezi/Tezi_IF_202505_Grigorovskij_Basanskij_NDIB_V.pdf](https://ssb-support.s3.eu-west-1.amazonaws.com/Konferenc/2025/Tezi/Tezi_IF_202505_Grigorovskij_Basanskij_NDIB_V.pdf)

14. Божинський М. О., Тугай О. А. Удосконалення організаційно-технологічних рішень з ліквідації наслідків аварійних руйнувань за допомогою інформаційно-математичної системи оптимізації підсилення. *Архітектура, Будівництво, Дизайн: Виробництво, Інформатизація, Менеджмент: Міжнародний науково-технічний форум* (м. Київ, 24-25 листопада 2025 р.). Київ: КНУБА; ТОВ «Видавництво Ліра-К», 2025. С. 156-157. URL: <https://drive.google.com/file/d/1h5Zrq3IXNGrt06JuGw2-5oeijf26i8SX/view>

15. Григоровський П. Є., Іваненко В. О., Бородиня В. В., Божинський М. О., Гаєва К. В. Особливості алгоритму прийняття організаційно-технологічних рішень тимчасового укріплення аварійних об'єктів при обмежених вихідних даних. *Архітектура, Будівництво, Дизайн: Виробництво, Інформатизація, Менеджмент: Міжнародний науково-технічний форум* (м. Київ, 24-25 листопада 2025 р.). Київ: КНУБА; ТОВ «Видавництво Ліра-К», 2025. С. 190-191. URL: <https://drive.google.com/file/d/1h5Zrq3IXNGrt06JuGw2-5oeijf26i8SX/view>

ВВАЖАТИ, що дисертаційна робота Божинського М. О. «Удосконалення організаційно-технологічних рішень з ліквідації наслідків аварійних руйнувань конструкцій промислових будівель», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, за своїм науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам пп. 5, 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 та відповідає напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми КНУБА зі спеціальності 192 – Будівництво та цивільна інженерія.

РЕКОМЕНДУВАТИ:

1. Дисертаційну роботу «Удосконалення організаційно-технологічних рішень з ліквідації наслідків аварійних руйнувань конструкцій промислових будівель», подану БОЖИНСЬКИМ М.О. на здобуття ступеня «доктора філософії» (PhD) за спеціальністю 192 – Будівництво та цивільна інженерія, - до захисту.

2. Головою спеціалізованої вченої ради призначити:

– доктора технічних наук, професора ОСИПОВА Олександра Федоровича, професора кафедри будівельних технологій Київського національного університету будівництва і архітектури.

Рецензентами призначити:

– кандидата економічних наук, доцента ТИТОК Вікторію Вікторівну, доцента кафедри економіки будівництва Київського національного університету будівництва і архітектури;

– доктора економічних наук, кандидата технічних наук, професора ШПАКОВУ Ганну Валентинівну, професора кафедри будівельних технологій Київського національного університету будівництва і архітектури.

Опонентами призначити:

– доктора технічних наук, професора МЕНЕЙЛЮКА Олександра Івановича, завідувача кафедри будівельних технологій Одеської державної академії будівництва та архітектури;

– доктора технічних наук, професора ШУМАКОВА Ігоря Валентиновича, завідувача кафедри технології та організації будівельного виробництва Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова.

Рішення прийнято одноголосно (за – 25, проти – немає, утримались – немає).

Головуючий на розширеному засіданні
доктор технічних наук, професор

Вадим ПОКОЛЕНКО

Секретар розширеного засідання кафедри
кандидат економічних наук, доцент

Вікторія ТИТОК

«Підписи Поколенка В.О. та Титок В.В.. засвідчую»

Перший проректор КНУБА

Юрій ДУДНИК